

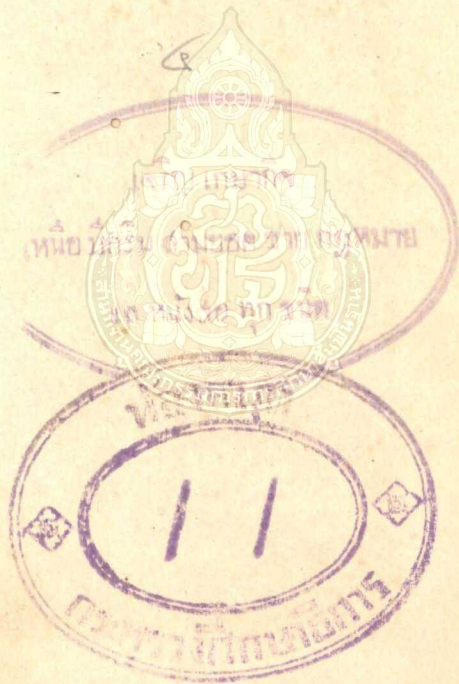

เห็น แก่ ลูก

๒๕๓๖

ละครพูด
๒

เรื่อง

“ เหน้ แก่ ลูก ”

พระ ขรรค์เพชร

เป็น ผู้ผูก เรื่อง แล เรียบเรียง
๒ ๒

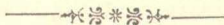
ตัว ดศร

พระยาภักดี นฤนารถ

นายถ้ำ (ทิพเคชะ).

อ้ายคำ (บ่าวพระยาภักดี นฤนารถ)

แม่ ดชอ

จากห้องหนังสือ ในบ้าน พระยารักษ์ดินนารก
มีประตูข้าง ซ้ายเข้าไปใน ห้องนอน ข้างขวาออก
ไป เฉลียง ทาง ซ้ายลง หลัง มี น้ํา ต่าง เครื่อง
ประดับประดาไม้แปนของมีราคา แต่ใช้ได้ดี ๆ

พอเปิด ม่าน อ้ายคำ พจนายล้า (ทิพเคชะ)
เข้ามา ทาง ประตูขวา นายล้า นั้น เปน คน อายุ
ราว ๔๐ แต่หน้าตาแก่ ผม หงอกหน้า ย่นมาก
แล จมูก ออก จะแดง ๆ เห็นได้ว่าเป็น คน กิน
เหล้า จืด แต่ง กาย ค่อน ข้าง จะปอน ๆ แต่
ยัง เห็นได้ว่า ได้เคย เปน ผู้ ดีมา ครั้ง หนึ่ง แล้ว

นาย ล้า

ก็แล้วเจ้าคุณเมื่อไหร่จะกลับ

อ้าย คำ

เห็นจะไม่ช้าแล้วครับ

ท่าน เคยกลับ จาก

ออฟฟิศราวบ่าย ๕ โมงทุกวัน

นาย ล้า

ถ้ายังงั้นฉัน คอยอยู่ที่ไหนก็ได้

อ้าย คำ

ครับ

(ลงนั่งกับพื้น ทรมานประคองขา)

นาย ล้า

(ดูอ้ายคำแล้วจึงพูด)

แกไม่ต้องนั่ง คอย

อยู่กับฉันหรอก

มีธุระอะไรก็ไป ทำเสียเถอะ

อ้าย คำ

ครับ

(นั่งนิ่งไม่ลุกไป)

นาย ล้ำ

ฮือ! (มอง คุณายคำ ครู่หนึ่ง แล้วไป ยืน
มองดูอะไรเล่น ที่หน้าต่าง สัก ครู่หนึ่ง อ้ายคำ
ก็ยั้งนั่งนิ่ง อยู่ เฉยๆ จึง หันไป พุดอีก)
แกจะ คอยอะไร อีกดะ

อ้าย คำ

เปล่า ครับ

นาย ล้ำ

ถ้าจะ ต้อง คอย อยู่ เพราะ ฉนั้น ดะ ก็ ฉนั้น ขอ
บอกว่าไม่ จำ เบน แกจะไป ก็ได้

อ้าย คำ

ครับ (นั่งนิ่ง ไม่ ลุก ไป)

นาย ล้ำ

(ดู อ้ายคำ อีก ครู่หนึ่ง แล้วก็ หว้เราะ) ฮะ ๆ
ฮะ ๆ แกเห็น ท่าทาง ฉนั้น มัน ไม่ได้ การ กระมัง

แต่ที่จริง ฉันนะเป็น ผู้ดี เหมือนกัน มีตระกูลไม่ต่ำ
ไม่เดวไป กว่า เจ้าคุณ ภักดี เลย

อ้าย คำ

(ออกไม่ว่าเชื่อ) ครับ

นาย ล้ำ

ฮือ! แกไม่เชื่อ! ที่จริง แกก็ไม่น่าเชื่อ รูปร่าง
ฉัน มันโถม เต็ม ที่ เครื่อง แต่ง ตัว ฤกษ์ ปอน
เต็ม ที่ ยิ่ง งี้ แต่ฉัน จำบาดได้ เทียวว่า ฉันจะไม่
แตะต้อง สิ่ง ของอะไรของ เจ้าคุณ ภักดี ก่อนที่จะได้
รับอนุญาต เข้าใจไหม

อ้าย คำ

ครับ

(นาย ล้ำ มองดูอ้ายคำ เห็น จะไม่ไป แน่ แล้ว
ก็ถอนใจใหญ่ แล้วไป หยิบ หนังสือเล่มหนึ่ง
มานั่งอ่าน ที่เก้าอี้ เขียน อยู่ ครูหนึ่ง)

(พระยา ภักดีนฤนาถ เข้ามา ทาง ประตู ขวา
พระยา ภักดีอายุ ราว นาย ล้ำ ๆ จะ แก่กว่า นิด
หน่อย กิริยา ท่าทาง เปน ชุนนาง ผู้ใหญ่ ฝ่าย
อ้ายคำ พอนาย เข้ามา ก็ยก มือ ไหว แล้ว ตั้ง ท่า
จะพูด)

พระยาภักดี

อะไร วะ

อ้าย คำ

รับ ประทาน โทษ ขอ รับ (บัญ ปาก ไป ทาง
นาย ล้ำ)

พระยา ภักดี

ใคร วะ

อ้าย คำ

อ้าง ว่า เปน เกตอ เก่า ของ ไต้ เท้า ผม บอก
ว่า ไต้ เท้า ยัง ไม่ กัด บั จาก ออฟฟิศ ก็ ไม่ ยอม ไป

เดินเรื่อยจน มา ที่ น้

ว่า จะ มา คอย พบ ได้ เท่า

พระยา ภักดี

แต่ ยัง ใจ ละ

อ้าย คำ

เถذا ฅม ก็ ตาม จน มา ด้วย

มา น้ ฅม อยู่ น้

พระยา ภักดี

เออ ! ดี ฅวระ เอ็ง ออก ไป น้ ฅม อยู่ ฅาง นอก
ก็ ได้

อ้าย คำ

ขอ ใบ ฅม

พระยา ภักดี

คอย อยู่ ใกล้ ๆ เฅื่อ ฅา จะ เรียก

แต่ ก็

ถ้า ฅูณ ฅม มา บอก ฅา ด้วย ฅะ

อ้าย คำ

ขอ ใบ ฅม (ออก ไป ทาง ประตูลาวา)

พระยา ภาณุ

(แลดูนายล้ำ อยู่ ครู่ หนึ่ง แล้ว กระแอม)

อะแอม !

นาย ล้ำ

(เหลียว มา เห็น) อ้อ! ไ้เท่า กรณา ผม ไหว
(ยก มือ ไหว แล้ว ลูก ขึ้น ยืน) ไ้เท่า เห็น จะ
จำผม ไม่ได้

พระยา ภาณุ

(มอง ดู) ฉัน ไม่ ตื่น แน่ ใจ ดู เหมือน จะ จำ ได้
คตบ คต่าย คตบ คตดา

นาย ล้ำ

ก็ ยิง งัน ซี ครบ ไ้เท่า มี บุญ ชน แล้ว จะ มา
จด มา จำ คน เช่น ผม ยัง ไง ได้

พระยา ภาณุ

อ้อ ! พิศ ๆ ไป ก็ ออก จะ จำ ได้ นบดำ ไซ้ ไหม

นายล้ำ

ขอรับ นายดำ ทิพเดชะ

พระยาภักดี

ข้อ ๆ นึ่งเดียก่อนซิ (นึ่งทั้งสองคน
ด้วยกัน) เปนยังไฉ่นายดี อยู่ตอก หรือ

นายล้ำ

ขอรับ ผมก็ไม่เจ็บไข้ มีอาการถึง จะล้ม
จะ ตายอะไร

พระยา ภักดี

แกแปลกไป มาก ดู แก่ ไป

นายล้ำ

ขอรับ ผมก็รู้สึกตัวว่าผม แก่ ไป มาก

พระยา ภักดี

ฉัน ยังไม่ได้พบ แก่เลย ตั้ง แต่.....

นายลำ

จริงขอรับ หาดายปีมาแล้ว ดิบห้าปีได้แล้ว

พระยา ภาณุ

แหม! ยังงั้นเทียวฤ

นายลำ

แน่ ตะชิ ครับ

เมื่อ เมื่อเกิด ความ ชน น่ะ

ได้เท่ากับผม ยัง หน่อม อยู๋ ด้วย กัน น่ะ ครับ ผมเป็น

ทิพเดชะ ได้ เท่า ยัง เป็น หาดวง กำร อยู่ ยัง ใจ ตะ

พระยา ภาณุ

ถูก ตะ ๆ

นายลำ

แล้ว ก็ ผม ยัง ต้อง ไป เชื้อ..... ไป เปน โทษ เสีย

ดิบปี ยัง ใจ ตะ ครับ

พระยา ภาณุ

อ้อ ๆ ! ดูบ บุหรี ไหม ตะ

นายล้ำ

ขอบ พระเดช พระคุณ (รับบุรีไป จุคสุขบ)

พระยา ภัคดี

แล้ว แกไป ทำ อะไร เห็น หายไป

นายล้ำ

ผม ขึ้นไปอยู่ พิเศษ โดก ครัวบ พอ พันโทษ แล้ว
ผม ก็ เคย เปิด ไป ให้ พน บาง กอก จะ อยู่ ดู หน้า
พวก พ้อง ยัง ใจ ได้

พระยา ภัคดี

ถูก แล้ว ถูก แล้ว ทำ มา หา ก็น ยัง ใจ ที่ พิเศษ
โดก

นายล้ำ

แต่ แรก ผม พยายาม ทางาน ทำ ทาง เต็ม ยน
บาญชี ก็ ไม่ ดำ เร็จ (หัวเราะ)

พระยา ภาคิ

ฮื่อ ! ในชั้นต้น ๆ เห็นจะลำบากจริง
แฉ้วยังงี้ละ

นายลัว

แฉ้วผม ก็ เข้า หุ่น ค้า ขาย กับ เจ๊ ด้อะ ดำน คน
ด้วยกัน

พระยา ภาคิ

แฉ้วเปน ยังงี้

นายลัว

ก็ ดี หรอก ครัว พอ ไถ ๆ ไปได้ ไม่ ด้
ผิด เคื่อง นั ก แต่ ภาย หดัง อ้าย ผี ไถ ภา มั่น ก็ เข้า
คต ใจ ผม อิก

พระยา ภาคิ

เฮี๊ยะ ! อะไร เด่น อย่าง เก่า อิก ฤ

นายล้ำ

เปล่า ขอรับ ช่าย อย่างเก่า ผมเช็ด แต่
ถึงจะไม่เช็ดมัน ก็ ทำอย่างเก่า อีกไม่ได้ เพราะ
ผมไม่ได้เป็นข้าราชการ แล้ว อย่าง ที่ ทำครั้ง
ก่อน มัน ก็ ไม่มีโอกาสอยู่เอง ถูกใหม่ ตะครีบ

พระยาภักดี

ถูก แล้ว เป็นเพราะเหตุ ของ แก ที่ ไม่มีโอกาส

นายล้ำ

ที่ จริง ถึง มีโอกาสผม ก็ ไม่ เห็น อีก ผม ก็ แก่
จน หัว หงอก แล้ว ต้อง มี ความ คิด ดี ขึ้น กว่า แต่
ก่อน ลัก หน่อย การ ที่ ผม ทำ อย่าง ครั้ง ก่อน นะ
ผล ที่ ได้ มัน ไม่มี น้ำหนัก เท่า ผล ที่ ได้ เดีย เดย เพราะ
ฉนั้น ผม จึง ได้ คิด หาหน ทาง ที่ จะ ทำการ ให้ ได้ ผล
มาก ๆ และ ให้ มี ทาง ดำบาก น้อย ๆ

พระยาภักดี

อ้อ ! แต่ว่าทำยังไงล่ะ ฉันหวังใจว่า การ
ที่ ทำนั้นไม่ เป็น สิ่ง ที่ ผิด กฎหมาย แต่ ที่ จริง นี้
ก็ ไม่ ต้อง ก่อตัว เพราะ ถ้า ผิด กฎหมาย แก่ คง ไม่
มา เต้า ให้ฉัน ฟัง

นายล้ำ

อ้อ เจ้าคุณ นี้ ก็ ยัง ช่าง พุด อยู่ เหมือน หนูๆ หนะ
เอง การ ที่ ผม ทำ หนะ เป็น การ ตัว ขาย ครัว

พระยาภักดี

คำ อะไร

นายล้ำ

ฝัน

พระยาภักดี

อ้อ ! ได้ทำไร ดีๆ

นายล้ำ

นิบ หาย หมด ตั๋ว

พระยาภักดี

อ้าว ! ทำไมยังงั้น

นายล้ำ

เขา จับได้เสีย นะ ชี เคราะห์ดี ที่ไม่ คิด คุก
เข้าไป ด้วย

พระยาภักดี

จริง เคราะห์ดี

นายล้ำ

รอด ตัว ที่ หมด ความ ของ ผม ดี แก ว่า ผม
ไม่รู้ ไม่ เห็น ด้วย จัน กิม จัน เจ็ก มา กู้ เงิน
ผม ไป ว่า จะ ไป ทำ พุณ ในการ ค้า ขาย ต้อง เรือ เข้า
ถาอะไร อื่น หนึ่ง ผม ก็ จำ ไม่ ได้ ถนัด เสีย แด้ว
แะ จัน กิม จัน เจ็ก เขา เงิน นั้น ไป ลง พุณ ซอ ฝืน ผม

๑๖

ไม่รู้ไม่เห็น ด้วย ที่จริงผมระวังตัวมาก คอย
เฝ้ายังไม่ออก หน้า ออกตา เดย เพราะ ยัง งั้น ถึงได้
หา พยาน มา ยืนยัน ผม ยาก นึก

พระยาภักดี

อ้อ ! ก็ จิน กิม จิน แจก ต่า

นายล้ำ

คิด ตราง อยู่ ที่ พิศณุ โดก

พระยาภักดี

อ้อ

นายล้ำ

แหม ! วัน นี้ ร้อน จริง ทำให้ ระบาย หน้า พัด ลึก

พระยาภักดี

(เรียก) อ้ายคำ ! ไป หา ไชดา มา ถ้วย เอะ

นายล้ำ

ไชดา เปด่า ฤา ครอบ

พระยาภักดี

จะเอา ครีมีโซดา ก็ได้ ฤๅ น้ำ แดง

นายล้ำ

น้ำเหลือง ๆ ไม่มี ฤๅ ครีมี มัน ค่อย ชื่น ออก
ชื่นใจ หน่อย หนึ่ง

พระยาภักดี

ไม่มี ถึง จะมี คุณ ก็ ไม่ เห็น ควร จะ กิน เวตา
ร้อน ๆ ยัง งี้

(อ้าย คำ ยกโซดา เข้า มา ทาง ขวา วางโซดา
บนโต๊ะ แล้ว กลับ ออกไป นายล้ำ ยกโซดา ขึ้น คีม
ทำหน้าเหยง แล้ววาง)

นายล้ำ

ที่ พิศณุ โดก ก็ พอหา อะไร ดื่ม ได้ พอใช้ เทียว ครีมี

พระยาภักดี

(แลดูหน้า นายล้า) ฉันทเชื้อ เชื้อ ที่เดียว !
 เชนี่แนะ ฉันทถามอะไร ดัก หน้อยเถอะ แก
 มาหา ฉันทวันนี้นะ มี ชุระอะไร อย่าเกรงใจเถย
 เดียแรง เปนเกตอกันมา แต่เกาแต่แก

นายล้า

สมมากก็ตั้งใจมาเยี่ยมเจ้าคุณ นั้นแหละ
 อย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งผมนึกว่าถ้ามีโอกาส
 จะได้พบแม่ตลอดบ้าง

พระยาภักดี

(หน้าตั้ง) ออ

นายล้า

เขาว่า เปนสาวใหญ่ แล้วไม่ใช่ๆ ครับ

พระยาภักดี

ก็สาวอายุ ๑๗ แล้ว

นายล้ำ

อ้อ ถูก ครับ แล้วเขา ว่าเหมือน แม่เขาไม่
ใช่ๆ ครับ

พระยาภักดี

ก็ เหมือน

นายล้ำ

ผม จะ พบ ดัก ที่ใด ไหม ครับ

พระยาภักดี

ฉัน บอกไม่ได้ ว่า เมื่อไหร่ จะมีโอกาส ที่ จะ
พบ แม่ ดอ

นายล้ำ

ใน ว่า นะ เจ้าคุณไม่เต็มใจให้ผม พบ ยัง
งั้นๆ

พระยาภักดี

ถ้าจะให้ฉันตอบ ตามใจจริง ก็ ต้อง ตอบว่า ถ้า

ไม่พบได้ดีกว่า

นายล้ำ

(ออกไกรธ) ทำไม

พระยาภักดี

จะให้ฉันต้องอธิบายไป ทำไม
เข้าใจได้เองดี เทียว

แก ควร จะ

นายล้ำ

เข้าใจ ยังไง

พระยาภักดี

จะให้ฉันพูด ตาม ตรง อีก ฤา

นายล้ำ

เชิญ

พระยาภักดี

ถ้า อย่าง นั้น ก็ เขา ชี้ ที่ ฉัน ไม่ เต็มใจ ให้ แก
พบ กับ แม่ ดอช ก็ เพราะ แม่ ดอช เปน ผู้ ที่ ได้

ความชอบรมอันดี ส้มควรแก่ผู้มั่งคั่งควร
 ฤๅที่หัดจนจะคบค้าสมาคมกับคน — เอ้อ —

นายล้า

คุณชุกชุกราวอย่างผม ยังงั้นฤๅ

พระยาภักดี

ฉันเสียใจ ที่แกมาบังคับให้ฉันต้องพูด
 ให้ระคายหูแก่เขื่อน

นายล้า

ทำไมในโลกนี้มีผมคนเดียวฤๅ ที่เคยคิด
 คุณ คนอื่นที่เคยคิดคุณแล้วมาเที่ยวดอยหน้า
 สมาคมอยู่ในหมู่ผู้ดากมากดี มีถมไปไม่ใช่ฤๅ

พระยาภักดี

ทางที่จะต้องรับพระราชอาญา มีหลายทาง
 บางคนที่พลาดอย่างโน้น บางคนที่พลาดอย่าง
 นี้ ความผิดที่คนกระทำก็มีหลายชั้น

นายล้ำ

ยัง งั้น ชี ถึง การฉ้อโกง ก็มี หตายชนิด
 หตายชน เหมือน กัน ถ้าไม่ อย่าง งั้น คุณ เอง จะ
 ได้ มา ดอย หน้า เปน พระยา อยู่ ฤา

พระยาภักดี

ที่ แก พุด เช่น นี ถ้า เปน คน อื่น เขา คง หา ว่า
 แก หมิ่น ประมาท เขา แต่ ฉนั้น ะ เปน คน ที่ รั ัจก
 แก มา ชำ นาน แลว เพราะ ฉนั้น พอ จะ ให้ อภัย ได้

นายล้ำ

ขอบ พระเดช พระคุณ ผม เข้าใจ ดี แลว
 ถ้า ฉ้อโกง เล็ก น้อย จัง จะ มีโทษ โกง ให้ เปน
 การใหญ่ ไม่ เปน ไ

พระยาภักดี

แก ยัง เข้าใจ ผิด อยู่ มาก การ ที่ คน ได้ รับ
 พระราช อาญา คราว หนึ่ แลว ไม่ ใช่ว่า ใคร ๆ

เขาจะพา กัน คอย คัดรอนไม่ให้มี ทาง ผงกหัวใด ออก
 ไม่ใช่เช่นนั้น ถ้าใครด่าแดงให้ปรากฏว่า รั
 ฐีก เชิด หดาบ เกรง พระราชอาญา ด้ ความ
 ประพฤติที่ชั่ว ประพฤติทาง ที่ดี แล้ว ก็คง จะ
 ต้อง มี ผู้รู้ เภา ดังล่าว ดัก คราว หนึ่ง

นายเจ้า

เจ้าคุณ จะพูด ยิ่ง ใจ ก็พูด ได้ เจ้าคุณ ไม่เคย
 คิด คุณ จะ มา รุ ยิง ใจ ได้ ว่า ข้าย คน ที่ คิด คุณ ออก
 มา แล้ว นะ มัน จะ ได้ รับ ความ ด่า บาก ยิ่ง ใจ

พระยารักดี

ฉัน ขอ ถาม หน้อย เอะ ว่า ตั้งแต่ แก พ้น โทษ
 มา แล้ว แก ได้ พยายาม ที่ จะ ด่าแดง ให้ ปรากฏ
 อย่างไร บ้าง ว่า แก นะ ตั้ง ใจ จะ ประพฤติ แต่ ใน
 ทาง ที่ ดี ที่ ควร

นายล้ำ

ผมจะพยายาม ฤาจะพยายาม ก็ไม่มีใคร
ปรากฏา อื่น

พระยาภักดี

อ้อ เพราะฉะนั้น แกก็เลย ปล่อย ตัวไป ตามใจ
ของ แก ยัง งั้น ชี

นายล้ำ

(หัวเราะ) เจ้าคุณ ต้อง เข้าใจ ว่า ผม ก็ รัก
ชีวิต ของ ผม เหมื่อน กน ที่ จะ ให้ ผม อุดตาย
นั้น เหมื่อน เกิน นก ผม หา ได้ ทาง ไหน ผม ก็ เอา
ทาง นั้น

พระยาภักดี

อ้อ ! — แก อยาก จะ พบ แม่ ดอ ท้า ไม

นายล้ำ

ผม ไม่ ได้ เห็น หดอน ตัง แต่ หดอน อายุ ได้

๒ ปี่เศษเท่า นั้น

ผมก็อยาก จะ ดูว่า เดียวนี้

ห頓น จะ เปน ยังไง

พระยาภักดี

ข้อ นั้น แหะ รูป แม่ ดอช นายเมื่อเร็ว ๆ

นี้เอง (ลูกไป หยิบ รูป มา ส่งให้ นายลำ) ดู

รูปนี้ ก็ เท่า กับ ดูตัว เหมือน กัน

นายลำ

(รับ รูป ไป ดู แล้ว พูค) ข้อ ! เหมือน แม่

จริง ขอรับ ผมได้ ทราบ ข่าว ว่า จะ แต่ง งาน กับ

นายทองคำ ถูก เจ้าคุณ รณชิต ไม่ ใช่ ฤา ขอรับ

พระยาภักดี

ยังงั้น

นายลำ

จะ แต่ง เมื่อไร ครับ

พระยาภักดี

ยังไม่แน่ เห็นจะในเร็ว ๆ นี้

นายล้ำ

ถ้ากำหนดวันแน่เมื่อไหร่ ใต้เท้าโปรดบอก
ให้ผมทราบด้วยนะครับ

พระยาภักดี

จำเริญฤ

นายล้ำ

ผมจะได้มาช่วยงาน

พระยาภักดี

อะไรแกจะมาด้วยฤ ตรีตรองเสียให้ตลอด
หนอย เกอะ

นายล้ำ

ผมเห็นควรตัวผมจะมา รดน้ำ ด้วย นะครับ

พระยาภักดี

นี่แกเอาอะไรมานึก

นายล้ำ

เอ๊ะ ! เจ้าคุณนี่ชอบกตจริง ๆ ก็แม่ดอ
หะถูกผมแท้ ๆ ไม่ใช่ยา

พระยาภักดี

อ้อ ! นี่แกฟังรู้ลึกตัวแหละยา ว่าแม่ดอ
เป็นลูกแก ที่จริงตนเองก็เกือบจะดื่มเสียแล้ว
ว่าแกหะเป็นพ่อแม่ดอ

นายล้ำ

จริง ผมมีความผิด ที่ทั้งแม่ดอไปเสีย
นาน นี่แม่ดอคงไม่รู้เลยละซิว่าผมเป็นพ่อ
เห็นจะนึกว่าเจ้าคุณเป็นพ่อกรรมัง

พระยาภักดี

เขารู้ว่าฉันเป็นแค่พ่อเลี้ยงเขา

ฉันบอก

เขาว่า พ่อเขา ตายเสีย ตั้งแต่ เขายัง เด็ก ๆ เขาก็
เคย นึกถึง นึก เป็น พ่อ

นายล้ำ

ก็ แม่เขา ไม่บอก ไม่เล่า อะไร ให้ ลูก เขารู้
มัน เคย ฤ

พระยาภักดี

เขา ไม่ได้ บอก

นายล้ำ

ทำไม

พระยาภักดี

แก ไม่ ควร จะ ต้อง ถาม เคย แก อยู่ ดี แล้ว
ว่า ตั้งแต่ แรก ได้ แม่ นวด มา แล้ว แก ไม่ได้ ทำ ให้
เขา เปน ที่ พอ ใจ เคย ดัง ขณะ จิต ธิ์ เดียว

นายล้ำ

จริง ช้ ! น้ เจ้า คุณ คง นึก ละ ช้ ว่า ถ้า แม่

หมวดนี้จะได้แก่เจ้าคุณ เดีย จะ ดี กว่า

พระยาภักดี

ก็ ฤๅมันไม่จริง เช่น นั้น ละ แม่ หมวดเด็กผิว
 ผิด แต่ ที่ เดียว เมื่อ จะ ตาย หด่อน ก็ รูดัก จึง ได้
 มอบ แหม่ ดอไว ให้ เปน ลูก นั้น ขอ ให้ นั้น เที่ยง ดู
 ให้ เสดมอ ลูก ใน ได้ นั้นเอง นั้น ก็ ได้ ตั้งใจ ทะนุ ถนอม
 แม่ ดอ เหมือน ลูก ใน นอก นั้น นั้น ได้ กระทำ
 หน้า ที่ พ่อ ตอดต มา โดย ความ เต็มใจ จริง ๆ
 แม่ ดอ เอง คง จะ เปน พยาน ว่า นั้น ไม่ ได้ กระ ทำให้
 เดีย วาจา ที่ นั้น ให้ ไว แก่ แม่ หมวด เดย

นายล้ำ

จริง ผม นี้ ได้ ประพฤติ ไม่ ดี บก พร่อง ใน
 หน้า ที่ บิดา มาก แต่ ต่อไป ผม จะ ตั้งใจ ประพฤติ ให้
 ถมควร

พระยาภักดี

ดู เกินเวลา เลี้ยว แล้ว แม่ ดอก ก็จะมี เย่า มี
เรือน อยู่ แล้ว

นายล้ำ

ผมไม่เห็น จะ เกินเวลาไปเลย

พระยาภักดี

แก คิด จะ ทำอะไร

นายล้ำ

ผม คิดว่า เป็นหน้าที่ จะต้อง มา อยู่ ใกล้ ชาติ
ถูก ดำเนิน ผม เพื่อ จะ ได้ ช่วย เหลือ เจอ งาน ใน ชุ
ต่าง ๆ ตาม เวลา อนุ ครว

พระยาภักดี

ฉัน บอก แล้ว ว่า เขา จะมี เย่า มี เรือน อยู่ แล้ว

นายล้ำ

กราบ แล้ว เมื่อ ยัง อยู่ ใน บ้าน เจ้า คุณ ผม

ก็วางใจได้ นี่จะแยกไป มีเมีย มีเรือน ของ ตัวเอง
แล้ว ผม จะ ต้อง เข้า มา อยู่ กับ เขา เพื่อ จะ ได้ เปน
กำลัง แก่ เขา บ้าง

พระยาภักดี

เอ๊ะ ! แกนี่ จะ เปน บ้า เตี้ย แล้ว กระจมั่ง

นายล้ำ

ทำไม

พระยาภักดี

แก จะ คิด ไป อยู่ กับ ลูกสาว ยิง งั้น ยิง ใจ ได้

นายล้ำ

ทำไม ครับ ก็ ผู้ ที่ จะ มา เปน ลูกเขย ผม นะ
เขา ก็ มั่ง มี พอ อยู่ ไม่ ใช่ ฤา เขา จะ เติง ผม ไว
อีก ลัก คน ไม่ ได้ เทียว ฤา

พระยาภักดี

แก จะ ไป เปน เจ้าคุณ นายคุณ อะไร เขา เขา

๗๒๕
พระไตรปิฎก

ผมเป็นพ่อแม่ดอย ดูก็มีบุญคุณพอแล้ว

เอ๊ะ ! นี่แกจะขายฉันว่า แกเป็นพ่อแม่

นายลว

พระยารักดี

พุทไธ้ ! นี่ แก นะ ไม่ มี ความ เมตตา ตก แก
บ้าง เลย เทียว ฤา ถึง ไต คิด ร้าย แก เขา ไต ยง ็น

คิดร้ายยังงี้

นายทองคำ เขาจะ มา แต่ง กับ ลูกสาว คน

เช่น แกได้อยู่ๆ

นายล้ำ

ถ้าเขา รัก แม่ ดอจริง ตะ ก็ ถึงผม จะเป็น
คนใด กว่าที่ ผม เป็น อยู่ นี้ เขา คงไม่รังเกียจ

พระยาภักดี

ถึง นาย ทองคำ จะไม่ รังเกียจ คนอื่น ๆ ก็
คง ต้อง รังเกียจ ใครเขา จะ มา คบ คำ ด้มา คบ ได้
อีก ต่อไป ไป ข้างไหน เขาก็ จะ แด ดู พุด ชุบ ชิบ
กัน ถ้าใคร เขา เดียง ได้ เขาก็ คง เดียง แก จะ
มา ทำให้ แม่ ดอ เป็น หมา หิ้ว เน้า ญา

นายล้ำ

เจ้าคุณ ผม จะ ต้อง พุด ตาม ตรง ผม นะ มั่น
หมด ทาง หา กิน แล้ว ไม่ แด เห็น ทางอื่น นอก
จาก ที่ จะ อาไ้ รย ดูก ด้าว ให้ เขา เดียง

พระยาภักดี

อ้อ ! นี่ นะ แก ต้อง การ เงิน ยัง จั๊น ฤา

นายล้ำ

ก็ แน่ ะ ไม่ มี เงิน ก็ อด ตาย เถ้านั้น เอง

พระยาภักดี

ก็ จะ พุด กัน เสีย ตรง ๆ เถ้านั้น ก็ จะ แฉ่ วักัน
 เอา เอะ ฉนั้น ให้ แก เตยวน ก็ ไต่ เเท่า ไหร่ ถึง จะ พอ
 เอา ไป ลับ ชั่ง ก่อน พอ ไหม

นายล้ำ

ไม่ รับ ประทาน

พระยา ภักดี

ยี่ ลับ ชั่ง

นายล้ำ

ไม่ รับ ประทาน

พระยา ภาณุ

ห้าสิบชั่ง

นายลำ

พุทไธเจ้าคุณ แต่ที่ผมหนีหายไปในเรื่อง
คำฉันท์นั้น ก็เกือบร้อยชั่งเข้าไปแล้ว

พระยา ภาณุ

เฮ ! ร้อยชั่งก็เฮ

นายลำ

ผมไม่อยากให้เจ้าคุณหนีหายหรอก

พระยา ภาณุ

ช่างฉันเถอะ ขอแต่ให้เก็บเงินร้อยชั่ง
แล้วกลับไปเลี้ยงให้พินเถอะ

นายลำ

ถ้าหมดผมจะไปเอาที่ไหนอีกล่ะ ผมไม่ไ้
หะเจ้าคุณ ถ้าให้ผมไปอยู่เลี้ยงกับลูกสาวผม

๓๖

เงิน ก็จะไม่เสียมาก

พระยาภักดี

เงิน น่ะ ฉันไม่เสีย ดาย หรอก ฉันเสียดายน
ชื่อ และ เสีย ดาย ความ คู้ช ของ แม่ ดอก มากกว่า

นายล้ำ

คุณ จะให้ผม ขาย ดูก ผม ยัง งั้น ฤ

พระยาภักดี

จะ เรียกว่า กระไร ก็ ความใจเถอะ แต่ที่จริง
ฉัน ตั้งใจ ชอ ความ คู้ช ให้ แก่แม่ ดอก เท่านั้น

นายล้ำ

ที่ คุณ จะมา พรากพอก กับดูก เสีย เช่น น่ะ คุณ เห็น
ส้ม ควร แด้ว ฤ

พระยาภักดี

ฉัน เห็น ส้มควร แด้ว ฉัน ถึงได้ ประสงค์ ฤ
จะ ทำ แม่ ดอก น่ะ ดี เกิน ที่ จะ เบ็น ดูก คน เช่น แก

ยัง! จะต้องการเงินเท่าไร ว่ามา! (ลูก
ขึ้นยืน จ้องนายล้า)

นายล้า

ผมไม่ต้องการเงินของคุณ ผมจะพบกับ

ลูกผม

พระยาภักดี

ฉันไม่ยอมให้แกพบ จะเอาเงินเท่าไรจะให้

นายล้า

ผมไม่เอาเงินของคุณ

พระยาภักดี

ถ้า ยังไง ก็ไปให้พ้นบ้านฉัน! ไป!

นายล้า

ผมไม่ไป จะทำไมผม

พระยาภักดี

นี่แหละ

แกอย่า มาทำ อวดดี กับฉันไป!

นาย ล้ำ

ผมไม่ไป

(นั่งไขว่ห้าง กระดิกขาเฉย)

พระยา ภัคดี

อย่า ทำให้ เกิดเคือง มากขึ้น หน่อยเลย ประ
เดี๋ยว ฉัน จะ เหนียวใจไว้ ไม่ อยู่

นาย ล้ำ

คุณ จะ ทำอะไร ผม

พระยา ภัคดี

ฉัน ไม่ อยาก ทำ อะไร แก

แต่ ถ้า แก ไม่ ไป

อะไร ก็.....

นาย ล้ำ

จะ ทำไม ผม แหม! ทำ เก่งจริง นะ เจ้า
คุณ น่ะ แก่ แล้ว นะครับ จะ ประพฤติ เป็นเด็ก ไป ได้

พระยา ภัคดี

จริง ฉัน แก่ จริง

แต่ ขอให้ เข้าใจ ว่า แก

ฉันไม่ได้ นะ ฉันได้เปรียบมาก กำลังฉัน
ยังมีพอตัว กำลัง แก่นะ มันอ่อนเสียแล้ว ฤทธิ
เหล่านี้เข้าไป ข้า กำลัง แก่เสียหมด แล้ว

นาย ล้ำ

(หัวเราะเยาะ) อะ ๆ ! ช่างพูดจริง
ยังไม่เบา บาง ดังกว่า เมื่อหนุ่ม ๆ เคย

พระยา ภักดี

(โกรธ) ยังไง จะเอาเงิน ๆ จะเอา
แต่มา

นาย ล้ำ

ผมไม่เอา ทั้ง สอง อย่าง

พระยา ภักดี

ถ้า ยังนึกได้

นาย ล้ำ

คุณพูด ซ้ำซาก ผมเบื่อเต็ม ที่แล้ว

พระยาภักดี

ก็ถ้าเมื่อพูดกันดี ๆ ไม่ชอบ ก็ต้อง
พูดกันอย่างเดียวรึน! (ไปหยิบ แส้ ม้า ที่
แขวนไว้ที่ผนัง ลงมา) เอาเถอะ! เบนไรก็
เบนไป จะต้องแต่งงานเสียให้ ดาวยไป ฝั่ง ตัวดะ
(เง้อ แส้ ม้า จะดีนาย ล้า)

นายล้า

(ตกใจลุกขึ้นยืน) อ๊ะ! อ๊ะ! เจ้าคุณ!
(ยกแขน ขึ้น บ้อง)
(อ้าย คำ เข้ามา ทางขวา พระยา ภักดี หย่อน
มือลง)

อ้าย คำ

ใต้เท้า ขอ รับ คุณ ดอช^๕น กระได มา นี้ แดว
(ออกไปตามทางเดิม)
(พระยาภักดี รับเอา แส้ ม้า ไปแขวนตามที่เดิม)

นายล้ำ

(หัวเราะ) ะ ๆ! เกรงที่ตีจริง ตกรกช!

(แม่ ลออ เข้ามา ทางขวา แม่ ลออ อายุ
ประมาณ ๑๗ ปี แต่งกาย อย่งไปเที่ยว นอก
บ้าน พัง กลับมา)

แม่ ลออ

แหม! คุณ พ่อ อะไร วัน นี้ กลับ มา บ้าน
วัน จริง ฉันทาย จะ กลับ มา ให้ ทน คุณ พ่อ
กลับ ที่ เดียว

พระยาภักดี

(ยิ้ม) พ่อ ได้ เติง งาน เร็ว น้อย ก็ รีบ กลับ มา

แม่ ลออ

(มองดู นายล้ำ แล้ว หัน ไป พูด กับ พระยาภักดี)
นั้น ใคร ค่ะ

พระยาภักดี

คนเขา มาหาพ่อ

นาย ล้า

ฉัน เปน เกตอ เก่า ของ เจ้า คุณ

ท่าน หนี ถือ

ฉัน เหมือน น้อง

ยัง ใจ ขอรับ

(พระยาภักดี

พยักหน้า)

แม่ ลออ

อ้อ

(ลงนั่งไหว)

ถ้า ยัง ใจ ดิฉัน ก็ ต้อง

หนี ถือ คุณ เหมือน อา ดิฉัน เหมือน กัน

ทำไม ดิฉัน

ยังไม่ รู้ จาก คุณ อา เลย

นาย ล้า

ฉัน อยู่ หวัง เมือง ฟัง เข้า มา

แต่ ฉัน เคย เห็น

หลุด น แดว

แม่ ลออ

เมื่อ ไหว้ คะ

ทำไม ดิฉัน จำ ไม่ได้

ดิฉัน

เปน คน ที่ จำ คน แนน ก

นายล้ำ

(ยิ้ม) หด่อนเห็นจะจำฉันไม่ได้เลย เมื่อ
ฉันได้เห็น หด่อน ครัง ก่อน นั้นนะ อายุ หด่อนได้
สองปีเท่านั้น

แม่ ลออ

แหม! ถ้า ยังงั้น คุณ คง รู้จัก คุณ แม่ ดิฉัน
ละ ชิคะ

นายล้ำ

(แลดูตา พระยาภักดีแล้ว จึงพูด เสียง ออก
เครือ ๆ) ฉัน รู้จัก คุณแม่ หด่อน ดี—

แม่ ลออ

ถ้า ยังงั้น ดิฉัน ก็ยัง ดีใจ มากขึ้น ที่ได้ พบคุณ
ก็ คุณพ่อ ดิฉัน ที่ ตาย ละละ รู้จัก ไหม (นายล้ำ
พยักหน้า) ถ้า ยังงั้น คุณ ก็ ดี กว่า ดิฉัน ดิฉัน

ไม่รู้จักเลย เคยเห็น แต่รูปที่อยู่ในห้องคุณแม่
รูปร่างสูง ๆ หน้าอกกว้าง ดินนุช่างชอบหน้า
เตี้ยจริง ๆ หน้าตาเป็นคนซื่อ ใจคอกว้าง
ขวาง ถ้าใคร บอกดินนุว่าเป็นคนไม่ดี ดินนุ
ไม่ยอมเชื่อเป็นอันขาด เทียว แต่ท่านก็เป็นคนดี
จริง ๆ อย่างที่ ดินนุ นึกเอาเอาในใจ คุณพ่อ
นี่ก็ได้บอกดินนุว่าจริงไหมคะ คุณพ่อ
(พระยาภักดี พยัคฆ์หน้า)

นายล้า

ถ้าใคร บอก หล่อนว่า พ่อ หล่อนที่ตายนั้น
เป็นคนไม่ดี ละก็ หล่อนเป็นไม่ยอมเชื่อเลย
เทียวฤ

แม่ล่อ

ดินนุจะไม่เชื่อ ยังไง ดูในรูปก็เห็นว่า เป็น
คนดี เออ นี่ คุณพ่อ บอก แดวฤ ยัง เรื่องดินนุ

จะ แต่ง งาน

นายล้ำ

บอก แดว นิน ยินดี ด้วย

แม่ ลออ

คุณตา ต้อง มา รด น้ำ ดิน นะคะ

นายล้ำ

นิน—เอ้อ— นิน เห็น จะ ต้อง รีบ กลับ ไป หัก เมือง

แม่ ลออ

ใช่ จะ อยู่ รด น้ำ ดิน น้อย ไม่ได้ เทียว ฤๅ คะ

นายล้ำ

นิน จะ ขอ ตรี ตรอง ดู ก่อน แต่ ยัง ใจ ใ ๆ ก็ ดี
ถึง นิน จะ อยู่ รด น้ำ ห่อน ไม่ได้ นิน ก็ คง ตั้ง ใจ
อวย พร ให้ ห่อน มี ความ สุข

แม่ ลออ

(ไหว้) ดิน รับ พร ด่วน นำ ไร่ ก่อน คุณ

พ่อคะ ช่วย พุดจา ชวน คุณอาให้ อยู่ รดน้ำ ดิน
 หน่อยนะค่ะ ดิน จะ เข้าไป ใน เรือน เดียว ที่ ดะ
 คุณพ่อ กับ คุณอา คง อยากคุยกัน อย่าง ผู้ชาย ๆ ด้หูก
 กว่า (ออกไป ทาง ประตู ซ้าย)

นายล้ำ

(นิ่ง อยู่ ครู่ หนึ่ง แล้ว พุด เสียง เหวือ ๆ)
 เจ้าคุณ ขอ รับ ไ้ เทา พุด ถูก เด็ก คน นิด เกิน
 ที่ จะ เปน ลูก ผม ผม มัน เดว ทรมาน เกิน ที่ จะ เปน
 พ่อ เขา ผม พึ่ง รู ด้ ก ความ จริง เดียว น เอง

พระยาภักดี

(ตบ บ่า นายล้ำ) พ่อ ด้ !

นายล้ำ

หต่อน ด้ เขียน รูป พ่อ ของ หต่อน ขึ้น ไว้ ใน ใจ
 เปน คน ดี ไม่ มี ที่ ดี ผม ไม่ ตอง การ จะ ดบ รูป นัน
 เดียว เดย (ถอด แหวน วง หนึ่ง จาก นิ้ว) นั น่ะ คว้า

แหวน น้เป่น ของ แม่ นวด ผมได้ คิดไป ด้วย ตั้ง
 เดียว เทา น้ แหะ เจ้าคุณได้ โปรดเมตตา ผม ดักที
 พอ ถึง วัน แต่ง งาน แม่ ดอ คุณได้ โปรดให้ แหวน
 น้ แก่ เขา บอกว่า เป่น ของ รั้ว ใจ ของ ผม ตั้ง
 มา แท่น ตัว

พระยาภักดี

(รับแหวน) ได้ ซ้ เพื่อน เขย นั้น จะ จัด การ
 ตาม แก่ ตั้ง อย่า วิดัก เคย

นายล้ำ

แถว ผม ขอ อะไร อีก อย่าง

พระยาภักดี

อะไร ว่า มา เกะ นั้น ไม่ ขัด เคย

นายล้ำ

อย่าได้ บอก ความ จริง แก่ แม่ ดอ เคย ให้ เขา
 คง น้ บิด รูป ผม อัน เก่า นั้น ว่า เป่น พ่อ เขา และ

ให้นับถือ ตัว ผม เบน — เหมือนอา

พระยาภักดี

เอาเถอะ ฉัน จะ ทำ ตาม แก ประสงค์

นายล้ำ

ผม ตา ที่ พรุ่งนี้เช้า ผม จะ กลับไป พิศนุโลก

พระยาภักดี

เอาเงินไปใช้ มั่ง ๕ (ไปใช้กบฏเจ เปิดคลื่นชักโต๊ะ
หยิบ จนนัศร ออก มา บน หนึ่ง) เอ้า ! นี่แน่ะ
มี ดัก ด้าม ดี ร้อย บาท ได้อยู่ เอาไปใช้ กอน เอะ
ต้อง การ อีก ถึง ค่อย บอก มา ให้ ฉัน ทราบ

นายล้ำ

(เสียวเครือ)

เจ้าคุณ ! ผม ผม

(เช็ดน้ำตา)

พระยาภักดี

อ้าย ! ไม่รับไม่ได้ ไม่รับโกรธกันเทียว

(ยัดเยียดจนบัตรให้นายล้า)

นายล้า

(รับจนบัตร) ผมจะไม่ดื่ม พระเดช พระคุณ
ได้เท่า จนวัน ตาย ที่เดียว ขอให้ เชื้อผม เกอะ

พระยา ภูภักดี

อย่าพูดให้ มาก นึกเคย เงินได้ กระเป๋าดี๋ย
เกอะ แล้ว ก็ คิด อ่าน หา ทาง ทำ มา หา กินต่อไป นะ

นายล้า

ขอรับ ผม จะ ตั้งใจ ทำ มา หา กิน ใน ทาง อัน
ชอบ ชรรณจริง ๆ ที่เดียว ถ้าผม นะ คิด โยกโย้
ไป อย่างใด อย่าง หนึ่ง อีก ขออย่าให้ ผม แค้ว
อาญาจักร เคย

พระยา ภูภักดี

เฮอ ๆ ตั้งใจไว้ ให้ ดี เกอะ นึก ถึง แม่ ดอ
บ้าง นะ

นายล้ำ

ผมจะลืมหล่อนไม่ได้เลย จะเห็นหน้าหล่อน
ติดตามไปจนวันตายทีเดียว ผมดาที่ ผมไม่
จำเเน่ ที่จะต้องฝากแม่ดอกแก่เจ้าคุณ เพราะ
เจ้าคุณได้เเน่ พ่อหล่อนดี ยิ่งไป กว่าผม ร้อยเท่า
พันทวี (เช็ดน้ำตา)

พระยาภักดี

เฮาเถอะ อย่าวิตกเลย แม่ดอกน่ะฉัน
คงจะรักจะถนอมเหมือนอย่างเดิม

นายล้ำ

ผมเชื่อ เชื่อแน่นอน (ยกมือขึ้นไหว้)

ผมลาคุณที

(พระยาภักดีเข้าไปจับมือ นายล้ำ ต่างคน
ต่างแลดูตากันอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพระยาภักดี
นึกอะไรขึ้น มา ออก เดินไปที่โต๊ะเขียนหนังสือ

หยิบรูป แม่ ลอ ทั้ง กรอบ ด้วย

ส่งให้นายล้ำ

นายล้ำ รับรูปไปคอยู่ ครู่หนึ่ง

ไหว้ พระยาภักดี

อีก แล้วก็รีบเดินออกไปทาง ประตูขวา พระยา

ภักดียืน มองไป ทาง ประตู ครู่หนึ่ง

แล้วก็เดิน

ออกไปที่หน้าต่าง ทาง ด้านหลัง

ยืน ฟัง กรอบ

หน้าต่าง

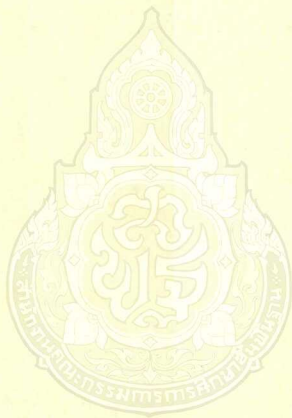
ตา มอง ออกไป นอก หน้าต่าง

นั่ง อยู่

จน ปีก ม่าน)

จบเรื่อง

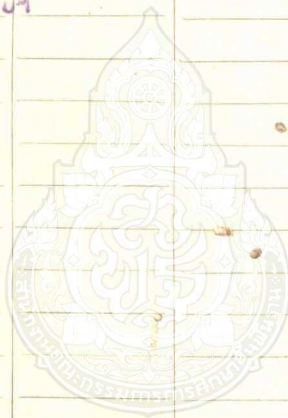
วันกำหนดส่ง

12 ต.ค. 2499

16. 1. 1957

21 ต.ค. 2500

4 ก.ย. 2504

895.9

เลขที่หนังสือ ๘๙๕.๙๓๗

ห้องสมุดกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้แต่ง กวีกร, พะบาทสมเด็จพะมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

